

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo

Besøksadresse: Grensen 13, 0159 Oslo

Tlf 23 10 38 80

post@psykiskhelse.no

Bank: 1609.08.79875

www.psykiskhelse.no

Org.nr. 971524499

Rådets medlemsorganisasjoner: ADHD Norge, Aurora - støtteleiing, Bipolarforeningen Norge, FRI - foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold, Hjelpeskiden Norge, Hvitte Ørn, Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse - LPP, Landsforeningen mot seksuelle overgrep, Mental Helse, Mental Helse Ungdom, Norsk Tourette Forening, ROS - Rådgeving om spiseforstyrrelser, Spiseforstyrrelsesforeningen, WSO - Landsforeningen We Shall Overcome, Voksne for Barn, Kirkens SOS, Stiftelsen CRUX, Norges Røde Kors, Fagforbundet, FO - Fellesorganisasjonen, Norsk Ergoterapeutforbund, Norsk Psykiatrisk forening, Norsk Psykologforening, Norsk Sykepleierforbund, Universitetet i Sørøst-Norge, NTNUI - Norges Tekniske Naturvitenskapelige Universitet, Universitetet i Ågder, Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø.

Kunnskapsdepartementet

28. april 2021

Innspill til utdanninger innen psykisk helse og rusarbeid

Vi er positive til utviklingen av en ny masterutdanning i psykisk helse- og rusarbeid for sykepleiere og revidering av den eksisterende tverrfaglige videreutdanningen i psykisk helse. Nedenfor er en del kompetanseområder vi mener er viktige i en slik kontekst, som er aktuelle for begge utdanningsløpene.

Selv mord og organisering av tjenestene

Det har oppgjennom vært flere handlingsplaner knyttet til forebygging av selvmord. Til tross for innsatsen ligger selvmordstallene stabilt, og innsatsen resulterer ikke i nedgang i antall selvmord. 45 prosent av de som tar livet sitt har vært i kontakt med psykisk helsevern i løpet av siste leveår. De første 30 dagene etter utskrivelse er en høyrisikoperiode for selvmord. For å møte behovene til den enkelte i denne perioden er det avgjørende å sikre kompetanse knyttet til de ulike relevante forvaltningsnivåene, roller og ansvarsfordeling. Dette igjen for å sikre bedre samhandling mellom de ulike aktørene og forvaltningsnivåene i helsetjenesten, og potensielt forebygge flere selvmord.

Videre er det viktig å sikre kunnskap om hvordan samtale med mennesker i krise, avdekke selvmordsrisiko, kunnskap om risiko- og miljøfaktorer og tap- og kriseforståelse.

Helsepolitikkenes rolle

Helsesektoren er tuftet på kunnskap og erfaring, men er samtidig en politisk styrt sektor. Derfor er kunnskap om hvordan helsepolitikken utformes og styrer klinikken også viktig i utdanningen. Det innebærer blant annet en forståelse av hvordan retningslinjer, oppdragsdokumenter, kommunens oppdrag etc. fungerer. Dette er viktig for å kunne utvikle tjenestene i tråd med helsepolitikkenes utvikling. Kunnskap og erfaring fra feltet må også rutes til de ansvarlige forvaltningsnivåene slik at vi får gode læringsløyper, noe som bidrar til kunnskapsbasert politikk. Man må ha en utdanning som vektet betydningen av å følge med på samfunnsutviklingen og behovene. Dette for å kunne implementere nye reformer og utviklinger i feltet, for eksempel en potensiell rusreform.

Relasjonskompetansen

Relasjonskompetansen er av avgjørende betydning for disse utdanningene. Vi vet at en god terapeutisk relasjon har betydning for utfallet av behandling. Relasjonen mellom pasient og hjelper spiller en sentral rolle for å komme i posisjon til å faktisk hjelpe. Vi mener derfor masteren burde inneholde opplæring i verktøy som kan understøtte det, for eksempel feedbackbasert kollegaveiledning og mentaliseringsteknikker.

Somatisk kompetanse

Vi vet at mennesker med alvorlige psykiske lidelser og rus dør i gjennomsnitt 10-20 år tidligere enn resten av befolkningen. Mange dør av hjerte- karsykdommer eller andre sykdommer relatert til ugunstige levevaner og overvekt. Evaluering av pakkeforløp viser blant annet at somatisk helse blir kartlagt men ikke fulgt opp i tilstrekkelig grad. Derfor er det viktig at utdanningene vektlegger behandlingsalternativer som fremmer god somatisk helse også når pasienten er innlagt i psykisk helsevern. Kompetanse på for eksempel høyintensiv trening som behandling er sentralt i vurderingen av behandlingsalternativer, i tillegg til at det fungerer som et alternativ til medikamentell behandling.

Medikamentfri behandling

Vi mener det er viktig å vektlegge teorier og behandlingsformer som legger til rette for medikamentfri behandling. Vi ønsker i denne sammenheng å henvise til [Den gode hjertebanken](#). Det er et prosjekt som kartlegger effekten av trening i behandling av rusmiddelproblemer og/eller psykisk sykdom. Kunnskapsgrunnlaget som ligger i det prosjektet er viktig, og vil også styrke den somatiske oppfølgingen som tidligere nevnt. Basal eksponeringsterapi (BET) er et annet eksempel på en av flere behandlingsformer som legger til rette for å kunne tilby medikamentfri behandling.

Dynamisk implementering av eksisterende og ny kunnskap

Videre mener vi det er viktig å lære hvordan man tar i bruk eksisterende forskning i praksisfeltet, eller at det utvikles en bedre metodikk for å overføre kunnskap til praksis. Dette er spesielt viktig når vi vet at det i gjennomsnitt tar 17 år før ny kunnskap implementeres i hjelpeapparatets praksis ([Morris et al. 2011](#)). I dette inngår også kunnskap om hva som ikke fungerer/tiltak som ikke har effekt, i tillegg til hva som gjør at noen helseregioner lykkes bedre enn andre.

Tvang

Vi vil i denne sammenheng spesielt referere til kunnskap om tvang. [Revisjonsrapportene](#) til konsernrevisjonen i Helse Sør-Øst viser at tiltakspakken for å kvalitetssikre riktig og redusert bruk av tvang er implementert i varierende grad. Dette er problematisk når vi vet at tvang både kan oppleves traumatiserende og krenkende.

Det er avgjørende å ta i bruk kunnskap som omhandler forebygging av tvang og kvalitetssikrer bruken av tvang. MAP (Møte med Aggresjonsproblematikk) er et eksempel på et opplæringsprogram som har til hensikt å forebygge og håndtere aggresjons- og voldsproblematikk i helse- og sosialsektoren.

Med vennlig hilsen
Rådet for psykisk helse

A handwritten signature in black ink that reads "Tove Gundersen". The script is cursive and fluid, with the first letter 'T' being particularly large and stylized.

Tove Gundersen
Generalsekretær